

Tartalmi beszámoló

(2019)

A 2019-es év másként alakult, mint a korábbiak. Ennek az volt az oka, hogy a Ruszisztikai Központ – a bölcsészkar átalakítások következtében – gyakorlatilag, majd szervezetileg is ketté vált. Egyrészt a Ruszisztikai Módszertani Kabinetre és Könyvtárra, amely a Russzkij mir egyik magyarországi központjaként, annak küldetés nyilatkozatának megfelelően az orosz kultúra budapesti népszerűsítését végzi. Másrészt az oktatási és tudományos feladatokat ellátó tulajdonképpeni tanszékre, mint jogutódra. Ez utóbbi ráadásul egybeolvadt a Kelet-Európa Története Tanszékkal, s csak nagy nehézségek árán sikerült a nevét megmenteni.

Mindez nem érintette az Alapítvány alaptevékenységét. Minthogy azonban az Alapítvány korábban többször is kinyilvánította azt a szándékát, hogy segít a három évtizedes történeti ruszisztikai műhely megőrzésében, nagy erőfeszítések történtek nemzetközi reputációja fenntartásának érdekében. Ennek egyik eszköze volt a 2020. május 20-21-én megrendezett nemzetközi tudományos konferencia, amelynek szervezésében az Alapítvány is részt vett.

Nemzetközi tudományos konferencia

Az „*Oroszország és Magyarország az egyetemes kultúrában: a történeti forrás és interpretációja*” című konferencia magas szakmai színvonalát sok hazai és külföldi kolléga biztosította, de lehetőséget kapott a fiatal ruszista nemzedék is a bemutatkozásra.

A konferencián az alábbi előadások hangzottak el:

Június 20.

Emlékezetpolitika és történelem

Plenáris ülés

Szekcióvezető: Andrej Jurganov professzor

10.00: Szvák Gyula (ELTE, Budapest): Национальные пантеоны в Венгрии и России (Опыт реконструкции культурной памяти и исторической политики)

10.15: Lorina Repina (IVI RAN, Moszkva): Российская наука всеобщей истории накануне Первой Мировой и после Войны Гражданской

10.30: Krausz Tamás (ELTE, Budapest): Политика памяти и история: венгерские оккупационные войска в СССР

10.45: Maja Petrova (IVI RAN, Moszkva): О возможностях просопографии при реконструкции коллективных биографий в современной российской историографии

Ábrázolások történelmi kontextusban

Szekcióvezető: Lorina Repina, az Orosz Tudományos Akadémia levelező tagja

11.30: Sashalmi Endre (PTE, Pécs): Iconographical Analysis of the War Poster Called Soglasie (1914) in the Context of Female Personifications of Russia and the Icon Tradition

11.45: Ann Kleimola (University of Nebraska, Lincoln): Repin's Dama v krasnom plat'e: The Woman Behind the Image

12.00: Andrej Jurganov (RGGU, Moszkva): Картина Климента Редько «Восстание» (1925) как источник по политической истории середины 20-х гг. XX века

Középkori írásbeliség és történelem

Szekcióvezető: Ann Kleimola professor emerita

14.30: Font Márta (PTE, Pécs): Структура и авторы Киевской летописи конца XII века

14.45: Irina Konovalova (IVI RAN, Moszkva): Образы стран в анонимном «Описании Восточной Европы» начала XIV века

15.00: Gyóni Gábor (ELTE, Budapest): Устность и письменность: старая проблема, новые размышления. Посвящается памяти С.Н. Азбелева

15.15: Igari Léna (ELTE, Budapest): Фёдор Курицын - думный дьяк, дипломат, писатель. Ереснарх жидовствующих?

Történelmi kataklizmák és visszhangjuk

Szekcióvezető: Julija Ruzsina

16.15: Brigit Farley (University of Washington, Seattle): Revolution in Hungary and Russia, 1917-1919: the View from America

16.30: Julija Matvejeva (URFU, Jekatyerinburg): Хронотоп границы в трилогии Аготы Кристоф «Толстая тетрадь», «Доказательство», «Третья ложь»

16.45: Alekszej Antosin (URFU, Jekatyerinburg): Венгерское восстание 1956 г. и русская антикоммунистическая эмиграция

17.00: Jevgenyij Artyemov (ИИА УрО РАН, Jekatyerinburg): Советская экономическая политика: была ли реакция на венгерские события 1956 г.?

Június 21.

Magyar-orosz politikai és kulturális kapcsolatok

Szekcióvezető: Sashalmi Endre professzor

10.00: Dmitrij Regyin (ИИА УрО РАН, Jekatyerinburg): Ференц II Ракоци и Петр I: несостоявшийся союз на фоне европейской геополитики

10.15: Schiller Erzsébet (ELTE, Budapest): Из жизни и творчества венгерской эмиграции в Москве (1920- 40-е годы)

10.30: Julija Ruzsina (URFU, Jekatyerinburg): Венгерские студенты в Уральском государственном университете им. Горького в 1940-е – 1950-е гг.: по архивным материалам

10.45: Farkas Ádám (ELTE, Budapest): Culture and Politics: The Hungarian-Soviet Friendship Association's Work and Impact on the Hungarian Society

11.00: Gyimesi Zsuzsanna (ELTE, Budapest): «Ваш далёкий, незнакомый друг». Организованная переписка между венгерскими и советскими подростками – это частная сфера или публичный акт?

Birodalmak és határaik

Szekcióvezető: Dmitrij Regyin professzor

12.00: Jelena Alekszejeva (RGGU, Jekatyerinburg): Российская империя на американских рубежах: источники и их интерпретация

12.15: Olga Jermakova (ИИА УрО РАН, Jekatyerinburg): Австро-Венгрия и иностранная колонизация в России эпохи Екатерины II (позиции властей и истории переселенцев)

12.30: Varga Beáta (SZTE, Szeged): Роль и степень влияния скипетра Габсбургов на самоидентификации украинцев в Галиции в зеркале источников (1772-1918)

12.45: Vlagyimir Bolgyin (MGU, Moszkva): Панславизм в Монархии Габсбургов: источники и интерпретации

13.00: Mezei Bálint (ELTE, Budapest): Micro Communities and Oral History: Transcarpathian Veterans of the Soviet Union's War in Afghanistan

Nem hagyományos források – nem hagyományos témákról

Szekcióvezető: Gyimesi Zsuzsanna

15.45: Szaniszló Orsolya (ELTE, Budapest): Natalia Dolgorukova as a Role Model for Russian Women and Girls in 19th-century Literary Works

15.00: Mészáros Zsófia (ELTE, Budapest): Нонконформизм и эпитет «нигилистка» в «Воспоминаниях детства» Софьи Ковалевской

15.15: Gáspár Roland (ELTE, Budapest): Алкоголизм и социализм в свете анализа документов

Vaszilij Kljucsevszkij Szeminárium

Szvák Gyula adományából – s az Alapítvány közvetítésével – az ELTE Kelet-, Közép-Európa Története és Történeti Ruszisztikai Tanszék a Bölcsészkar Főépületének II. em. 236-os szobájában létrehozta a Vaszilij Kljucsevszkij Szemináriumot. Egy olyan műhelyszobát, amely az orosz bölcsész- és társadalomtudományok (elsősorban a történettudomány) kutatóinak, egyetemi oktatóinak, doktoranduszainak biztosít szakmai menedéket. A névadó, Vaszilij Oszipovics Kljucsevszkijnek – minden idők talán legkiemelkedőbb orosz történészének – szellemében a Ruszisztikai Tanulmányok Centrum által szervezett közös magyar-orosz, magyar-magyar kutatási projekteknek, kerekasztaloknak, szimpóziumoknak, szakmai eszmecsereknak, vitadélutánoknak és a szélesebb érdeklődő közönségnek szánt ismeretterjesztő előadásoknak ad helyet, erőteljesen bevonva a fiatal kutatónemzedéket.

Metodikai Szombatok

A tudományos munka támogatáson túl az Alapítvány 2019-ben is tovább folytatta tanár továbbképzési tevékenységét, a nagyszerű és alkalmanként több tucat tanár részvételével megtartott „Metodikai szombatok” című sorozatát Oszipova Irina vezetésével, amivel egyúttal a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár ilyen irányú munkáját is segítette. 2019-ben hét „Metodikai Szombatra” került sor. Oszipova Irina 2020-ban már a tizedik ilyen „metodikai évét” kezdi el, közel száz „szombaton” lesz túl. Ezen jubileum alkalmából kívánatos lenne összeállítást készíteni a mögöttünk hagyott évtizedről.

Russianstudies.hu

2019-ben elodázhatatlanná vált a 13 éve változatlan formában működő, korszerűtlenné vált russtudies.hu honlap lecserélése, amit még sürgetőbbé tett, hogy a honlap addigi szerkesztője az általa vezetett szervezeti egység számára ezzel a névvel új honlapot indított.

Az új, russianstudies.hu oldal továbbra is multifunkcionális, amennyiben a ruszisztikai műhely eddigi eredményei és tevékenységének fontosabb eseményei is megtalálhatók rajta. A legnagyobb újítás, hogy a felület egy open access folyóirat, a RussianStudiesHu számára is

helyet biztosít, amely tovább növeli a magyar ruszisztika nemzetközi ismertségét és beágyazottságát, egyszersmind publikálási lehetőséget biztosít a fiatal kutatók számára is.

Pályázati tevékenység

Az Alapítvány az Oroszországi Alapkutatások Alappal fenn álló szerződésének megfelelően 2019-ben is lebonyolította a magyar-orosz társadalomtudományi pályázatot, amelyre rekordszámú pályázat érkezett. A 2018-ban beadott projektek közül ugyancsak rekordszámú pályázat kapott az RFFI-től 2019-ben anyagi támogatást az alábbi témákban:

Моделирование процессов интеграции отдельных регионов в систему мирохозяйственных связей
Три поколения русскоязычных мигрантов в Венгрии: механизмы функционирования русского языка и поддержания идентичности в контексте их интеграции в принимающее общество и капитализации русскоязычных корней
Самосознание и диалог поколений в русской и венгерской литературной практике XX - XXI веков.
Метафорическая картина мира современной русской и венгерской прозы конца XX – начала XXI вв. (сопоставительный анализ)
Этапы и проблемы рецепции творчества Ф.М. Достоевского в венгерском культурном контексте
Население предгорного Крыма и Венгерской низменности в римское время: миграции и контакты
Монархия Габсбургов: новые направления в изучении экономического, социально-политического и национального

развития композитарного государства Центральной Европы
Проблема трансформаций культуры мадьяр на пути обретения Родины
Социо-культурные аспекты адаптации военнопленных в условиях плена (на примере австро-венгерских военнопленных в Сибири и русских военнопленных в Австро-Венгрии в первой мировой войне)
В поисках прародины: русские экспедиции Зичи Энё. Электронный каталог на основе коллекций Музея искусства стран Азии им. Ференца Хоппа

(A Kuratórium által elfogadva 2020.
szeptember 29-én.)